

การใช้กิจกรรมการเสริมสร้างด้านความพอประมาณในการดำเนินชีวิตตามหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนวัดศาลวัน จังหวัดนครปฐม

Using activities to promote sufficiency in daily life according to
the sufficiency economy philosophy for 5th-grade students at
Sathalanwan School, Nakhon Pathom Province.

จิรายุ โพธิ์¹

Chirayu pochi¹

พระมหาสามารถ ฐานิสโร²

PhramahaSamart Thanissaro²

^{1,2}สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

^{1,2}Program in Teaching Social Studies,

Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University

Corresponding author, e-mail : ¹wittawatt.poc@student.mbu.ac.th

²samartarjkonk@gmail.com

Received: February 12, 2024; Revised: June 30, 2024; Accepted: June 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำศึกษา เรื่องการใช้กิจกรรมการเสริมสร้างด้านความพอประมาณในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศาลวัน จังหวัดนครปฐม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการเสริมสร้างด้านความพอประมาณในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศาลวัน จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อเปรียบเทียบความพอประมาณในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ กิจกรรมกลุ่มเพื่อ เสริมสร้างความพอเพียง ชื่อกิจกรรมที่ 1. ความพอดีที่พอเพียง 2. คุณค่าของเงิน 3. ใช้เงินเท่าที่ จำเป็น 4. ใช้จ่ายอย่างมีคุณค่า แบบประเมินพฤติกรรม แบบสำรวจ และแบบทดสอบวัดผล

สัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ t-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความพอเพียงของนักเรียน ซึ่งเรียงลำดับจาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า **ด้านมีค่ามาก อยู่ในข้อที่ว่า ฉันวางแผนการใช้เงิน เพื่อให้มีพอใช้กับตนเอง** อยู่ในด้าน ความพอประมาณอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) ด้านความมีเหตุผล พบว่าอยู่ในข้อที่ว่าฉันซื้อสินค้าเพราะประโยชน์และความจำเป็น มากกว่าซื้อเพราะถูกใจอยากได้ และข้อที่ว่าเมื่อฉันท้อแท้และเบื่อหน่ายในการเรียน ฉันให้กำลังใจ ตนเองได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) **และด้านที่มีค่าน้อย พบว่า อยู่ในข้อที่ว่า เวลาเพื่อนยั่วโมโห ฉันตอบโต้เพื่อนทุกครั้งด้วย คำพูดหรือการใช้กำลัง ซึ่งอยู่ในด้านความพอประมาณ**

2. การเปรียบเทียบความพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการจัดกิจกรรม พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพอเพียง โดยรวมก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ก่อนและหลังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

คำสำคัญ : กิจกรรมการเสริมสร้าง, ด้านความพอประมาณ, ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

In this research, the researcher studied the use of activities to promote sufficiency in daily life according to the sufficiency economy philosophy for 5th-grade students at Watsalawan School, Nakhon Pathom Province. The objectives of this research were : 1) To study the promotion of sufficiency in daily life according to the sufficiency economy philosophy for 5th-grade students at Watsalawan School, Nakhon Pathom Province. 2) To compare the sufficiency levels of students before and after participating in group activities.

The research involved 30 purposively selected 5th-grade students. The research tools included group activities to promote sufficiency, assessment surveys, and performance assessment tests. Statistical analysis included percentages, means, standard deviations (S.D.), and dependent samples t-tests.

The research findings are as follows :

1. The sufficiency levels of students were categorized into different aspects, with the highest average in the aspect of planning their spending to have enough for themselves, indicating a high level of sufficiency. The aspect of spending money for practical and necessary purposes had a high level of sufficiency. However, the aspect related to reacting to teasing from peers with words or actions had a lower level of sufficiency.

2. When comparing the sufficiency of students before and after participating in group activities, there was a statistically significant difference at the 0.05 level, indicating an overall improvement in sufficiency levels. In a detailed analysis of different aspects, there were significant differences in the sufficiency of having a reason, planning spending, and having good coping skills before and after participating in the activities.

Keywords : Sufficiency-promoting activities, sufficiency level, sufficiency economy philosophy

บทนำ

สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้คนไทยตกอยู่ในภาวะเดือดร้อน ทั้งปัญหาด้านเศรษฐกิจและปัญหาสังคม ซึ่งนับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากสังคมไทยจะให้ความสำคัญกับระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม จนทำให้คนทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ต้องการ บางคนถึงกับสละจรรยาบรรณในวิชาชีพ นำความรู้ ความสามารถของตนเองไปแสวงหาผลประโยชน์โดยไม่คำนึงถึง ความเดือดร้อนที่จะเกิดกับคนอื่นในสังคม ขอเพียงให้ตนเองได้รับประโยชน์สูงสุดก็พอทุกคนต้องการที่จะ ตอบสนองความต้องการของตนเอง จึงเกิดการแข่งขันกันเพื่อให้ได้เงินตราโดยไม่จำกัดรูปแบบ เช่น การฉ้อโกงรวมถึงการฉ้อราษฎร์บังหลวง การดำเนินกิจกรรมนอกกฎหมาย สอดคล้องกับ อา รีย์ เชื้อเมืองพาน, (2551) ได้กล่าวว่าเป็นปัญหาที่เกิดจากภาวะเศรษฐกิจ จนนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ ทางสังคม เช่น ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม ปัญหาความรุนแรงต่าง ๆ ปัญหาการรับค่านิยมวัฒนธรรมต่างชาติที่ไม่เหมาะสมของเยาวชนไทย ซึ่งในปัจจุบันเยาวชนไทยได้รับการเลี้ยงดูที่แตกต่างจากอดีตครอบครัวที่พ่อแม่เลี้ยงดูลูก แบบเอื้ออาทร ให้ความรัก ดูแลลูกและให้ทุกสิ่งทุกอย่างแก่ลูกเพื่อให้ลูกมีโอกาสได้เรียนหนังสือทัดเทียมเพื่อน โดยไม่ต้องทำหน้าที่อื่น ๆ และลูกที่ดี ลูกที่น่ารักคือลูกที่ตั้งอกตั้งใจเรียนเรียนเก่ง ได้เกรดดี และไม่ก่อเรื่องราวให้พ่อแม่ไม่สบายใจ หากพ่อแม่สามารถหาทุกสิ่งทุกอย่างที่ลูกต้องการให้ได้ ก็คงจะไม่ทำให้เกิดปัญหามากมาย แต่ในครอบครัวของเด็กที่ขาดวัตถุดิบบางอย่างแต่ความต้องการสิ่งนั้นมาอย่างง่าย ๆ จะทำให้เด็กขาดความยั้งคิด และหลงผิดได้โดยง่าย ๆ ในภาวะบริโภคนิยม

ซึ่งเต็มไปด้วยสิ่งร่ำมากมายนี้ หากเด็ก ขาดวุฒิภาวะ ขาดการนับถือตนเองซึ่งจะเห็นว่าเด็กไทยปัจจุบันมีความคิดเปลี่ยนไปจากอดีตมาก เด็กจะตกอยู่ในความเสี่ยงสูงเพราะเขาจะกล้าทำสิ่งผิด ๆ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันการดำเนินชีวิตของเยาวชนจะให้ความสำคัญกับวัตถุนิยม ความฟุ้งเฟ้อ มีความต้องการที่ไม่รู้ จักพอ ใช้จ่ายเงินเกินความจำเป็น ก็จะทำให้สังคมไทยในอนาคตน่าเป็นห่วง เพราะเยาวชนถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดที่จะพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าในอนาคตจากปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาภาครัฐได้เล็งเห็นความสำคัญและหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้ อย่างเร่งด่วน ดังเช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554) ที่มุ่งเน้นจะพัฒนาประเทศให้เป็นสังคมที่อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ภายใต้แนวปฏิบัติของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและมียุทธศาสตร์การพัฒนา

คนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน โดยมีจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2549) แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 และภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 ได้ทรงเน้นย้ำเป็นแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของสังคมไทยก็กลายเป็นอุดมการณ์สำหรับคนทุกชนชั้นในสังคมไทยที่อยากใช้ชีวิตแบบทางสายกลาง รวมทั้ง ผู้คนในวัยรุ่นหนุ่มสาวเช่นกัน และต่อมาในปี พ.ศ. 2549 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับ ครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี"

สุภัทรา บุญปัญญาโรจน์, 2550 สถานการณ์สังคมปัจจุบันเต็มไปด้วยกระแสวัตถุนิยมและความฟุ้งเฟ้อจึงทำให้คนส่วนใหญ่ หลงผิดไปตามกระแสจนกลายเป็นปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาสุขภาพ ปัญหาส่วนตัว ปัญหาหน้าที่การงานและโดยเฉพาะปัญหานี้สิน ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ที่พบ

มากที่สุด ทั้งนี้ ล้วนแต่มีสาเหตุมาจากพฤติกรรมการใช้จ่ายตามกระแสสังคมปัจจุบันทั้งสิ้นโดยเฉพาะค่านิยมของเยาวชนที่เป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับการใช้ของมีชื่อเสียงใช้ของราคาแพงเกินความจำเป็น ซึ่งล้วนเป็นค่านิยมที่ผิดและเป็นการดำเนินชีวิตที่สวนทางกับเศรษฐกิจพอเพียง ดังที่**คุณปราโมทย์ ไหม่กลัด** ได้กล่าวในการสัมมนาหัวข้อ “วิถีชีวิตวัยรุ่นไทย ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง” ความว่า “เศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้จำกัดไว้เพียงแค่เรื่องของเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ควรจะเรียกว่าปรัชญาความพอเพียง และหากขยายความปรัชญาของความพอเพียงแล้ว คือไม่ว่าจะกระทำการใด ๆ ก็ตามต้องทำอย่างรู้จักพอประมาณ พอดี รู้เหตุผล เพราะหากปฏิบัติตนอยู่ในพื้นฐานของความพอเพียงแล้วจะอยู่ได้อย่างมั่นคง หากโยงเข้าพระพุทธรูปศาสนาก็คือทางสายกลางไม่สุดโต่ง ไม่ย่อหย่อน เรียกว่าพหุติ ความพอเพียงสำหรับวัยรุ่นถือเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะปัจจุบันเราเห็นเป็นจำนวนมากที่ผู้คนไม่เข้าใจ ไม่ตระหนัก ไม่เห็นคุณค่าของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งวัยรุ่นเป็นวัยแสวงหา เทียบตรง ไม่ว่าจะเป็นเครื่องแต่งกาย มือถือ เรารู้สึกได้ว่าเขาไม่มีสำนึกตรงนี้ ปัญหาเรื่องความไม่รู้จักพอเพียงที่เกิดขึ้นนั้นจะโทษวัยรุ่นไม่ได้ ผู้ใหญ่ ผู้ปกครอง ครู เป็นบุคคลที่สำคัญ เพราะผู้ใหญ่ต้องตระหนักและชัดเจนถึงความพอเพียง ถ้าผู้ใหญ่ยังไม่รับรู้ รับทราบตรงนี้อันตรายเหมือนเรื่องแม่ปูกับลูกปู เขาเห็นผู้ใหญ่เป็นอย่างไร เขาก็เป็นแบบนั้น

ดังนั้นทางที่ดีที่สุดก็คือการทำให้วัยรุ่นเข้าใจเรื่องความพอเพียง แล้วก็เรื่องค่าใช้จ่ายของเขา เขาก็ต้องมีจิตสำนึก รู้จักการบริหารเงิน รู้จักใช้จ่าย คือ เราต้องทำให้เขาเข้าใจ ตระหนักและเห็นคุณค่าของเศรษฐกิจพอเพียง” สอดคล้องกับ ปราโมทย์ ไหม่กลัด, 2556 [ออนไลน์] การที่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการยอมรับทั้งในแง่กรอบความคิดและการปฏิบัติในสังคมไทยเช่นนี้ เป็นเพราะปรัชญานี้ มาจากประสบการณ์ที่เป็นจริงของการพัฒนาทั่วทุกพื้นที่ของประเทศ เพราะมาจากการกลั่นกรองพระบรมราโชวาทอันมีพื้นฐานจากพระราชกรณียกิจและการดำเนินงานโครงการหลวงที่พระองค์ท่านได้ทรงพัฒนาในภูมิสังคมต่าง ๆ ทั่วประเทศ จึงเป็นประสบการณ์ที่แท้จริงของประชาชนส่วนใหญ่ เป็นการพัฒนาที่ให้ความสำคัญมุ่งให้คนสามารถพึ่งตนเองได้ ปรัชญายังมีหลักทางสายกลาง มีการพัฒนาเป็นขั้นตอนไม่สุดโต่งเป็นไปตามหลักมัชฌิมาปฏิปทาของพุทธศาสนา อันเป็นที่ยอมรับของประชาชนโดยทั่วไป ทั้งยังให้หลักการพัฒนาที่เน้นองค์รวมโดยมุ่งความสุขของบุคคล ทั้งด้านวัตถุ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จึงช่วยให้มีกรอบที่กว้างกว่าในอดีตที่มักจะมีภาพโดยแยกส่วน ปรัชญานี้ไม่ปฏิเสธกระแสโลกาภิวัตน์ แต่ชี้ว่าให้มีความรู้เท่าทันให้มีความสามารถที่จะรับความผันผวนของการเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศาลาลั่น ว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไร และมีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับใด อีกทั้งนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างไร

ผู้วิจัยได้เข้าไปฝึกสอนโรงเรียนวัดศาลวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนใช้เงินตัว จากเงินที่พ่อแม่ให้แต่ละวัน และชอบยืมเงินเพื่อน และไม่ใช้คืนเพื่อน ทำให้เกิดการทะเลาะกับเพื่อนนักเรียนไม่รู้จักให้จ่ายเงิน ไม่รู้จักความพอดี และพอประมาณ ในการดำเนินชีวิต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษากิจกรรมการเสริมสร้างด้านความพอประมาณในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อเปรียบเทียบความพอประมาณในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศาลวัน จังหวัดนครปฐม

สมมติฐานการวิจัยการศึกษา

1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูง ซึ่งเรียงลำดับจาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ตามลำดับความจำเป็นรายชื่อ
2. นักเรียนมีความพอประมาณในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูงขึ้น มีนัยทางสถิติที่ระดับ .01

การดำเนินการวิจัย

การศึกษางานวิจัย เรื่อง การใช้กิจกรรมการเสริมสร้างด้านความพอประมาณในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศาลวัน จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 ในโรงเรียนวัดศาลวัน จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 มีจำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษากันคว่ำครั้งนี้ เป็นนักเรียน ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 ในโรงเรียนวัดศาลวัน จังหวัด นครปฐม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 15 คน กิจกรรมกลุ่มสุ่มอย่างง่าย เพื่อเข้าร่วมการทดลอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบสอบถามความพอเพียงของนักเรียน

2. กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน

3. วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นิยามศัพท์ เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความพอเพียง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความพอเพียง

2. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความพอเพียง ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likert's Summated Rating Scale) มี 5 ระดับคือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติน้อยที่สุด มีจำนวน 19 ข้อ

3. นำแบบสอบถาม ความพอเพียง หาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ความพอเพียง ไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความพอเพียง จำนวน 19 ข้อ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียน วัดศาลวัน จังหวัด นครปฐมจำนวน 30 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศาลวัน จังหวัด นครปฐม ด้วยสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบความพอเพียง ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังได้รับกิจกรรมกลุ่มด้วยความพอเพียง ด้วยสถิติ สถิติ t - test แบบไม่อิสระต่อกัน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามความพอเพียง

2.1 หาค่าความเที่ยงตรงโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

2.3 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบัต (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมมติฐาน ได้แก่ สถิติทดสอบ t - test แบบไม่อิสระต่อกัน

3.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามด้านกิจกรรม อย่างมีวิจารณ์ญาณ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence) ระหว่างกิจกรรมกับจุดประสงค์ คำนวณจากสูตร (สมนึก ภัททิยธนี, 2546, 218 -220) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมกับจุดประสงค์

R คือ คะแนนพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3.2 หาค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ และคณะ (2538)

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{X}{N} \times 100$$

เมื่อ X แทน คะแนนที่ได้
 N แทน คะแนนเต็ม

3.3 หาค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนใช้สูตร ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

3.4 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณจากสูตร ต่อไปนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{(x - \bar{x})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนของนักเรียน (คนที่ 1, 2, 3)

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

N แทน จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3.5 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน t-test for แบบ dependent sample

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n - 1}}} \quad \text{เมื่อ } df = n - 1$$

เมื่อ t แทน การทดสอบก่อนและหลังการทดสอบ

D แทน ความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดสอบของนักเรียนแต่ละคน

D^2 แทน ความแตกต่างของคะแนนก่อนทดสอบและหลังทดสอบของนักเรียนแต่ละคนยกกำลังสอง

$\sum D$ แทน ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนก่อนทดสอบและหลังทดสอบ

$\sum D^2$ แทน ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนก่อนทดสอบและหลังทดสอบของนักเรียนแต่ละคน ยกกำลังสอง

$(\sum D)^2$ แทน ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนก่อนทดสอบและหลังทดสอบของนักเรียนทุกคน ยกกำลังสอง

n แทน จำนวนนักเรียน

ผลการวิจัย

1. ระดับความพอเพียงของนักเรียน ซึ่งเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ด้านมีค่ามาก อยู่ในข้อที่ว่า ฉันวางแผนการใช้จ่ายเงิน เพื่อให้มีพอใช้กับตนเอง อยู่ในด้าน ความพอประมาณอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$) ด้านความมีเหตุผล พบว่าอยู่ในข้อที่ว่าฉันซื้อสินค้าเพราะประโยชน์และความจำเป็น มากกว่าซื้อเพราะถูกใจอยากได้ และข้อที่ว่าเมื่อฉันท้อแท้และเบื่อหน่ายในการเรียน ฉันให้กำลังใจ ตนเองได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$) และด้านที่มีค่าน้อย พบว่า อยู่ในข้อที่ว่า เวลาเพื่อนยั่วโมโห ฉันตอบโต้เพื่อนทุกครั้งด้วยคำพูดหรือการใช้กำลัง ซึ่งอยู่ในด้านความพอประมาณ

2. การเปรียบเทียบความพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการจัดกิจกรรม พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพอเพียง โดยรวมก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ก่อนและหลังแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

อภิปรายผล

จากการศึกษาการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความพอเพียง ของนักเรียนระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศาลวัน จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยอภิปรายผล มีดังนี้

1. ระดับความพอเพียงของนักเรียน ซึ่งเรียงลำดับจาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ด้านมีค่ามาก อยู่ในข้อที่ว่า ฉันวางแผนการใช้จ่ายเงิน เพื่อให้มีพอใช้กับตนเอง อยู่ในด้าน ความพอประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$) ด้านความมีเหตุผล พบว่าอยู่ในข้อที่ว่าฉันซื้อสินค้าเพราะประโยชน์และความจำเป็น มากกว่าซื้อเพราะถูกใจอยากได้ และข้อที่ว่าเมื่อฉันท้อแท้และเบื่อหน่ายในการเรียน ฉันให้กำลังใจ ตนเองได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$) และด้านที่มีค่าน้อย พบว่า อยู่ในข้อที่ว่า เวลาเพื่อนยั่วโมโห ฉันตอบโต้เพื่อนทุกครั้งด้วย คำพูดหรือการใช้กำลัง ซึ่งอยู่ในด้านความพอประมาณ ($\bar{X}=4.92$) ตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจารุวรรณ ขจรอนันต์ 1) การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียงในชีวิตประจำวันของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ทั้ง 3 ด้าน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับน้อยมาก ($x = 3.89$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ($X = 4.16$) ด้านความมีเหตุผล ($x = 3.82$) และด้านความพอประมาณ ($X = 3.69$) 2) การเปรียบเทียบเพศ และระดับการศึกษา กับระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของนักเรียนพบว่า นักเรียนที่มี เพศ ที่แตกต่างกันมีระดับการประยุกต์ใช้แตกต่างกันและนักเรียนที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลให้ระดับการประยุกต์ใช้ด้านความพอประมาณ และด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี แตกต่างกัน ส่วนที่เหลือไม่แตกต่างกัน 3) ข้อคิดเห็นของนักเรียนต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตพบว่า นักเรียนได้เสนอข้อคิดเห็นในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ทั้งสิ้น 86 คน เรียงตามลำดับความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก

2. การเปรียบเทียบความพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการจัดกิจกรรมพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพอเพียง โดยรวมก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ก่อนและหลังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนาภรณ์ ธีราพิช, วีระ วงศ์สรรค์, และธนาตล สมบูรณ์, (2565) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนเศรษฐกิจพอเพียงกับการ พัฒนาเศรษฐกิจไทย

โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีความพึงพอใจโดยรวมมากกว่า นักเรียนที่ได้เรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีความ พึงพอใจโดยรวมมากกว่านักเรียนที่ได้เรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศาลาล้น จังหวัด นครปฐม หลังจากการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความพอเพียง มีความพอเพียงสูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยกำหนด อาจกล่าวได้ว่า กิจกรรมกลุ่มที่ผู้วิจัยนำมาใช้นั้นได้มีการนำเทคนิคที่หลากหลายทำให้ผู้เรียนมีความอยากรู้ อยากเห็น ตื่นเต้นและกระตือรือร้นอย่างเห็นได้ชัด สามารถกล่าวได้ว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นกระบวนการที่จัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ทั้งนี้ เพราะการค้นพบความจริงใด ๆ ด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนมักจะจดจำได้ดี และมักจะมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้มากกว่าการเรียนรู้ที่ได้จากการบอกเล่าจากผู้อื่น และ รูปแบบของกิจกรรมกลุ่มสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียนได้ เพราะกิจกรรมกลุ่มเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับความรู้ จากการลงมือร่วมกันปฏิบัติเป็นกลุ่มเมื่อนำข้อมูลมาพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพอเพียง สูงขึ้นทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความพอเพียง ด้านความพอประมาณ และด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัว

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนผ่านกิจกรรมกลุ่ม ของนักเรียนได้รับความรู้อย่างพอเพียง และได้เห็นถึงความสำคัญของ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ และมีความอดทนต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นเครื่องมือที่ดียิ่งหนึ่งของครูผู้สอนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรม และช่วยพัฒนานักเรียนในด้านอื่น ๆ ด้วย และควรมีการนำกิจกรรมกลุ่มไปบูรณาการใช้ในการเรียนการสอนในทุกรายวิชาต่อไป
2. ควรมีการอบรมครูผู้สอนตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนให้มีความรู้ความชำนาญในการนำเทคนิคหรือกิจกรรมกลุ่มไปใช้ เช่น เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่างสถานการณ์จำลอง และการอภิปรายกลุ่มย่อย เป็นต้น
3. การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความพอเพียง ให้แก่ นักเรียนที่มีความแตกต่างกัน เช่น นักเรียนในชนบท นักเรียนในเมืองหลวง ในชุมชนแออัด เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงให้กับนักเรียน นิสิต นักศึกษาวัยรุ่นวัยทำงาน ผู้สูงอายุ เป็นต้น
2. ควรมีการนำเทคนิคทางจิตวิทยาอื่น ๆ มาใช้ เช่น เทคนิคการสร้างสถานการณ์จำลอง เทคนิคการแสดงละคร เพื่อจะได้ศึกษาผลการวิจัย และนำไปเสริมสร้างความพอเพียง

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2549). สรุปผลการพัฒนาประเทศไทยตลอดช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1-9 ที่ผ่านมา, *มติชน*, หน้า 12.
- จารุวรรณ ขรอนันต์.(2562). การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา. *ปริญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*.
- ธนาภรณ์ อธิราช, วีระ วงศ์สรรค์, และธนาตล สมบูรณ์. (2565). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพืชมานปทุม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 5(6), 217-232.
- วีระ ปันทรัพย์. (2551). การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร. *สารนิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารีย์ เชื้อเมืองพาน. (2550, มีนาคม-เมษายน). เศรษฐกิจพอเพียง : ทางรอดของเศรษฐกิจไทย. *วารสารแม่โจ้ปริทัศน์*, 8(2), 66.
- ล้วน สายยศ. (2556). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสน์.